

Onder invloed van de economie neemt de urbanisatie wereldwijd toe en veranderen steden in metropoolregio's. Die ontwikkeling gaat ook ons land niet voorbij. Waar liggen de uitdagingen bij deze toenemende verstedelijking? Bijzonder hoogleraar Jan Latten over de toekomst van de stad.

‘Behoeftte aan herbergzaamheid blijft’

‘Onze economie transformeert naar een kenniseconomie. Samen met de toenemende urbanisatie en emancipatie versterkt dat het effect van hoogopgeleiden die elkaar in de stad ontmoeten en daar blijven hangen. Er ontstaat een concentratie van ‘succeskoppels’ in de metropoolregio's. Zij worden aan het platteland onttrokken. De regio's daar blijven op dat punt achter.

We moeten niet onderschatten hoe waardevol metropoolregio's zijn voor een land. De overheid heeft heel bewust ingezet op groei van deze regio's, want die gaan het doen. De tijd van steden met gemeentegrenzen is voorbij. We moeten regionaal denken. Kleinere plaatsen rond grote steden groeien ook. De Randstad breidt zich uit naar Zwolle en Eindhoven.



Jan Latten
bijzonder hoogleraar sociale demografie aan de UvA

Onbalans

Hoewel we blij mogen zijn met die ‘booming’ plekken in ons land moeten we wel op onze hoede zijn. Vooral het feit dat gediplomeerden massaal wegtrekken uit de overige provincies vereist aandacht. Hoe ver mogen andere gebieden achterblijven, hoeveel onbalans kan een land hebben? Ergens ontstaat een punt dat de verschillen te groot worden; dan moet je als overheid ingrijpen.

De grootste uitdaging voor de toekomst ligt in het voorkomen van te grote contrasten tussen succesvollen en achterblijvers. Verschillen zijn er, zowel regionaal als binnen een stad, en ze nemen toe. Totale gelijkheid tussen mensen bestaat niet. Er is veel politiek debat over gelijke kansen als ideaal, juist omdat die er feitelijk niet zijn. Toch moeten we wel zoveel mogelijk compenseren wat spontaan in de samenleving gebeurt. Ingrijpen waar dingen uit balans dreigen te raken en die weer in goede banen leiden. Daar is meestal meer dan één oplossing voor nodig.

Voelsprietten

De sociale huursector is op weg naar een kleine ontsporing. In bepaalde wijken krijg je een steeds grotere concentratie van achterblijvers. Het is een ongewild effect van de gekozen politiek. We hadden A, wilden B en kregen C. Net als in het gewone leven, moet je bijblijven en bijsturen. Ontwikkelingen constant monitoren en politieke voelsprietten hebben om te weten hoe je dingen oplost.

Alle steden hebben plannen voor hoogbouw. Geen probleem zolang er maar diversiteit is. In het centrum hoogbouw, daarbuiten opener laagbouw. Niet alleen bouwen voor de kenniselite, want álle milieus moeten er zijn. Nederland krijgt meer urbane plekken. Daarmee zul je ook de infrastructuur moeten aanpassen. Reizen moet efficiënter, schoner en makkelijker door de aanleg van snelle fietsroutes en het realiseren van goed openbaar vervoer.

Groen

De stad van de toekomst combineert hoogbouw met natuur en economische bedrijvigheid met efficiënte infrastructuur. Er ontstaat een nieuwe mix waarbij groen, dicht bij elkaar wonen en minder auto's zorgen voor een prettige, herbergzame plek. Groen maakt mensen gelukkig. Je hebt geen oerwouden nodig, maar dankzij parken, groenstroken en nieuwbouw met veel groen zal de natuur de stad binnendringen. Ook kunnen we beter gebruikmaken van de natuur die er ligt, zoals Nijmegen de Waal integreerde in de stad. Daarmee geef je zo'n plaats kwaliteit van leven.

Een herbergzame stad heeft te maken met toegankelijkheid, je veilig voelen en mensen ontmoeten. De verstedelijking maakt, dat we geen dorpsbewoners meer zijn. Maar de behoefte aan herbergzaamheid blijft. Er ontstaan nieuwe stadsbewoners, gevolg van het nieuwe wonen. Ook de stadsveteraan rukt op, de oudere bewoner voor wie de wens om prettig te wonen nog veel sterker telt. Mensen willen elkaar ontmoeten en zoeken elkaar op. De marketeers van Douwe Egberts hebben dat scherp gezien; zij zijn van die ‘voelsprietten’ in de samenleving die peilen waar onze behoeften liggen. Met de organisatie van een jaarlijkse Burendag sluiten ze aan op de tijdgeest. Zij zien hoe mensen cohesie zoeken en gebruiken hun koffie als middel voor ontmoeting. Hoe individueler we worden, hoe meer behoefte we hebben aan contact. Dat gebeurt steeds vaker op het straatje voor je deur. De stoep is het terras van de toekomst.’

